

RIGSARKIVET

Aargang 0 og Fælles Mål for historie i grundskolen

I Undervisningsministeriets Forenklede Fælles Mål for historie, som gælder fra 2014/15, er faget inddelt i 3 kompetenceområder, som eleverne skal dygtiggøre sig indenfor:

- 1) Kronologi og sammenhæng
- 2) Kildearbejde
- 3) Historiebrug

Aargang 0 berører også flere af de 29 kanonpunkter.

Kanonpunkter

Indenfor de ca. 25 år læremidlet omhandler, falder kanonpunkterne Systemskiftet, Kvinders valgret og Genforeningen. De to sidste arbejdes der direkte med i læremidlet.

Kronologi og sammenhæng

I arbejdet med Aargang 0 får eleven indsigt i perioden omkring 1900-tallets begyndelse. Der arbejdes med begivenheder og temaer fra verdenshistorien som Første Verdenskrig, revolutionerne i Tyskland i 1918 og industrialisering. Eleverne må for at kunne løse opgaverne forholde sig eksplicit til, hvilken rolle disse begivenheder og temaer har spillet i børnenes liv i Danmark i begyndelsen af 1900-tallet, samt hvordan brud og kontinuitet kan opleves forskelligt på struktur- og aktørniveau. Eleverne konfronteres med forhold fra den "store" Danmarkshistorie i perioden, og disse forholds politiske, økonomiske, sociale og kulturelle forudsætninger: Kvindernes stemmeret i 1915, fattigdom og urbanisering, uddannelsessystemet på landet og i byen, sundhedsvæsen og retsvæsen, socialklasser på landet og i byen, sædelighedsdiskussioner og Nordslesvigs situation og genforening efter verdenskrigen. At det hele foregår fra et jævnaldrende, fortidigt barns perspektiv, giver en kontinuerlig sammenligning mellem historiske perioder, og arbejdsspørgsmålene arbejder flere steder eksplicit med hvordan 100 års forskel mellem såvel samfundstyper som børn, kan forklares.

Kronologi og sammenhænge

Kompetencemål

6. klasse:

- Eleven kan sammenligne væsentlige træk ved historiske perioder

9. klasse:

- Eleven kan på baggrund af et kronologisk overblik forklare, hvorledes et samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger

Formuleret, for begge klassetrins vedkommende, inden for begreberne:

1. Kronologi, brud og kontinuitet
2. Principper for overblik
3. Det lokale, regionale og globale

Kildearbejde

I den første del af arbejdet med Aargang 0 skal eleven analysere kilder med givne arbejdsspørgsmål, som handler om at finde frem til forskellige oplysninger om og fremsætte begrundede vurderinger af barnets liv. Herefter skal eleven bruge de indsamlede oplysninger og vurderinger til at lave en livsfortælling. Denne overgang fra indsamling af viden over fortolkning og formidling af viden, rummer et helt centralt arbejde med kildekritik. Der anvendes ikke direkte fagterminologi i læremidlet for at gøre arbejdet så intuitivt og flydende for eleven som muligt. Men det er ikke desto mindre solid kildekritik at forholde sig til en kirkebog med et spørgsmål som dette: "Hvem er barnets faddere? Hvad fortæller kilden om den nyfødtes sociale baggrund? Hvilke chancer vil du vurdere, at den nyfødte får med sig i livet fra spæd i forhold til barnet lige ovenover i kirkebogen?". Endvidere er der mulighed for et mere direkte arbejde med kildekritisk terminologi (se forslag til undervisningsforløb). Sprog og skriftsprog er et nyt fokusområde i fælles mål for historie, og arbejdet med Aargang 0 afspejler netop videns- og færdighedsmålet efter 9. klasse: "Eleven har viden om komplekse fagord og begreber samt historiske kilders formål og struktur samt: Eleven kan målrettet læse historiske kilder og sprogligt nuanceret udtrykke sig mundtligt og skriftligt om historiske problemstillinger".

Historiebrug

Aargang 0 handler om at skabe historiske scenarier. For at få oplysninger ud af kilderne er det nødvendigt at perspektivere dem i tid og rum, og det helt afgørende for elevernes livsfortælling er, hvor godt de bud på børnenes liv, som eleverne kommer frem til, er perspektiveret i tid og rum. Vi har prøvet at lave både arbejdsspørgsmål og livsfortællingssspørgsmål på en måde, så eleverne "tvinges" til at sætte deres historiefaglighed i spil i deres bud på børnenes liv og færden. Dette skulle gerne dels intensivt øve eleven i at perspektivere i tid og rum, og dels synliggøre, hvor det er svært. At forklare samspil mellem fortid og nutid, ligger implicit i arbejdet med både arbejdsspørgsmål og livsfortællingssspørgsmål. Der er til hvert enkelt barn stillet spørgsmål, hvor eleven skal aktualisere og distancere sin egen tid med barnet fra år 1900, og herigennem vurdere samspillet mellem tiderne. Fremtidsdimensionen ligger ikke eksplicit i læremidlets spørgsmål, men er at finde i forslag til perspektivering.

Kildearbejde

Kompetencemål

6. klasse:

- Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at redegøre for fortolkninger af fortiden

9. klasse:

- Eleven kan vurdere løsningsforslag på historiske problemstillinger

Formuleret, for begge klassetrins

vedkommende, inden for begreberne:

1. Historiske problemstillinger (efter 9. kl.: "og løsningsforslag)
2. Kildeanalyse
3. Sprog og skriftsprog

Historiebrug

Kompetencemål

6. klasse:

- Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum

9. klasse:

- Eleven kan forklare samspil mellem fortid, nutid og fremtid

Formuleret, for begge klassetrins

vedkommende, inden for begreberne:

1. Historiske scenarier
2. konstruktion og historiske fortællinger
3. Historisk bevidsthed